

Ενας από τους μεγαλύτερους αντιφρονούντες στοχαστές της Κίνας, βραβευμένος με το Νομπέλ Ειρήνης από το 2010, μεταφέρει στο χαρτί κείμενα και ποιήματα θέτοντας κρίσιμα ερωτήματα για το μέλλον της πατρίδας που τον φυλάκιζε

Στα άδυτα μιας υπερδύναμης

ΓΡΑΦΕΙΗ
ΕΦΗ ΦΑΛΙΔΑ

Στα τέλη της δεκαετίας του '80 είχε θεωρηθεί «δημόσιος διανοούμενος» και μπορούσε να δέχεται προσκλήσεις από την Ευρώπη και την Αμερική ως επισκέπτης καθηγητής και να εκφράζεται ελεύθερα. Τα αιματηρά γεγονότα της Πλατείας Τιενανμέν τον ώθησαν να εκφράσει μία αντίθετη άποψη και να θεωρηθεί υποκινητής της αντεπανάστασης.

Βραβεύτηκε με το Νομπέλ Ειρήνης το 2010. Ήδη ο Λιου Σιαομπό είχε καταδικαστεί σε 11 χρόνια φυλάκιση επειδή υποστήριζε τη Χάρτα 08. Μία διακήρυξη για τα

«Το μίσος διαβρώνει τον νου και τη συνείδησή μας και μια εχθρική νοοτροπία μπορεί να δηλητηριάσει το πνεύμα ενός ολόκληρου λαού» δηλώνει στη δίκη του

ανθρώπινα δικαιώματα, που την πανεθνική εξέγερσή της οι κινέζοι κυβερνητικοί αξιωματούχοι δεν κατάφεραν να εμποδίσουν. Η Χάρτα 08 την οποία υπέγραψε ο Λιου Σιαομπό μαζί με 303 κινέζους ακτιβιστές, δικηγόρους, διανοούμενους, ακαδημαϊκούς, συνταξιούχους κρ. κ. κ. λ. λ. λειτουργούς, εργάτες και αγρότες ήταν ένα μανιφέστο με αιτήματα για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ήταν ο πέμπτος που βραβεύονταν με το Νομπέλ Ειρήνης και δεν κατάφερε να εμφανιστεί στην τελετή απονομής. Το 1935 ο Καρλ φον Οσιέτσκι ήταν κρατούμενος σε ναζιστική φυλακή. Το 1975 δεν επιτράπηκε στον Αντρέι Ζαχάροφ να φύγει από την ΕΣΣΔ, το 1983 ο Λεχ Βαλέσα φοβήθηκε ότι θα τον εμποδίζαν να επιστρέψει στην Πολωνία αν πήγαινε στο

Οσλο και το 1991 η Λούνγκ Σαν Σου Κι βρισκόταν σε κατ' οίκον περιορισμό στη Βιρμανία. Οι τρεις τελευταίοι μπόρεσαν να στείλουν ένα μέλος της οικογένειάς τους στο Οσλο. Μόνο ο Οσιέτσκι και ο Λιου Σιαομπό δεν κατάφεραν να κάνουν ούτε αυτό. Στην τελετή απονομής το μετάλλιο του βραβείου, που βρισκόταν σε ένα μικρό κουτί, και το πιστοποιητικό του βραβείου, μέσα σε έναν φάκελο που έφερε τα αρ-

χικά «ΛΣΜ», τοποθετήθηκαν στη σκηνή πάνω σε μια άδεια καρέκλα. Μέσα σε λίγες ώρες οι Αρχές του Πεκίνου απαγόρευσαν τη φράση «άδεια καρέκλα» στο κινεζικό Διαδίκτυο...

«Γράμματα» από τη φυλακή

Ο κινέζος νομπελίστας παραμένει στη φυλακή. Και αργοσβήνει, με αυτήν την τακτική της αδιάφορης

εγκατάλειψης που διαμορφώνουν οι υποτιπώδεις συνθήκες σίτισης και παροχής ιατρικής φροντίδας προς έναν ασθενή με διαγνωσμένη ηπατίτιδα και στομαχικά προβλήματα. Ωστόσο έχει δημοσιεύσει εκατοντάδες άρθρα, δοκίμια, ποιήματα. Από τα οποία η συλλογή αυτή με δοκίμιά του για την κουλτούρα και την κοινωνία, την πολιτική και μία επιλογή ποιημάτων του συμπληρώνονται από τα ντοκουμέντα της δίωξης από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας του πολιτικού ακτιβιστή. Μέσα από το «Χωρίς εχθρούς, χωρίς μίσος» ο Λιου Σιαομπό μάς ξεναγεί στα άδυτα της υπερδύναμης. Με ευθύτητα, ενδελεχή παρατηρητικότητα, και ίσως μία ντεμοντέ αλλά ακέραιη άποψη. Στην οποία βασίζει τη θέση του να σκέφτεται μόνος του. Αφού προηγουμένως έχει διαβάσει Πλάτωνα, Καντ, Νίτσε, Χάιντεγκερ, Ιζάια Μπερλίν, Μαχάτμα Γκάντι, Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, Βάτολαβ Χάβελ, προσπαθώντας μέσα από την κριτική μελέτη της Αισθητικής Θεωρίας να βρει τρόπους απελευθέρωσης του πνεύματος.

Οχι και τόσο απλό στην κινεζική κοινωνία του κυνισμού και του χάους, της πολιτικής διαφθοράς και της ένταξης της Κίνας στη

Ο Λιου Σιαομπό δεν παραβρέθηκε στη βράβευσή του με το Νομπέλ Ειρήνης το 2010, αφού παραμένει πολιτικός κρατούμενος από το 2009. Η άδεια καρέκλα και το πορτρέτο του ήταν αρκετά για να Βάλουν τις σχέσεις της Νορβηγίας με την Κίνα σε δοκιμασία

σύγχρονη παγκόσμια κοινωνία του θεάματος και της ελεύθερης αγοράς αξιών.

«Το μίσος διαβρώνει τον νου και τη συνείδησή μας και μια εχθρική νοοτροπία μπορεί να δηλητηριάσει το πνεύμα ενός ολόκληρου λαού» δηλώνει κατά τη διάρκεια της δίκης του. Τα υπόλοιπα που έχει γράψει είναι η αποτύπωση των μετασχηματισμών μιας χώρας με μακράιωνα παρελθόν, που ακόμη εκπνέει τη λατρεία της στη βία και οχυρώνεται ιδεολογικά πίσω από έναν «κυνικό πατριωτισμό».

Η ηθική του δυτικού κόσμου

Η Κίνα που δεν γνωρίζουμε μας ανοίγεται μέσα από τις αναλύσεις του επικριτικού παρατηρητή. Ο Λιου Σιαομπό, ενοχλημένος από το φλερτ της χώρας του με την υλική ζωή της Δύσης, αποδίδει στον ηδονισμό της βιομηχανίας του σεξ ένα μεγάλο μέρος της δικτατορικής συμπεριφοράς της μετά τον Μάο πολιτικής τάξης. Η προβολή της εικόνας του σώματος, το φαινόμενο της ροζ λογοτεχνίας και των ερεθιστικών υποκατηγοριών «όμορφα κορίτσια συγγραφείς», «όμορφα αγόρια συγγραφείς», «ημερολόγια από τη μέση και κάτω» αναδύθηκαν κατά τη γνώμη του από το άνοιγμα της Κίνας τη δεκαετία του '90 προς την αγορά και την ηθική του δυτικού κόσμου. «Η τρέλα για πολιτική επανάσταση των περασμένων δεκαετιών έχει μετατραπεί τώρα σε τρέλα για λεφτά και σεξ. Το λαμπρό όνειρο του άμεσου πλουτισμού έχει καταλήξει να περιλαμβάνει μια δίψα για σεξ κάθε βράδυ. Οι χαρές της μοιχείας και οι κραυγές από το κρεβάτι αμπαλώνονται στη συνέχεια σαν πολιτιστικά προϊόντα» γράφει ο έγκλειστος διανοούμενος.

Λιου Σιαομπό
ΧΩΡΙΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΜΙΣΟΣ

Εκδ. Πατάκη
Τιμή: 19,70 ευρώ

Ο ποιητικός λόγος

Γράμμα στην αγαπημένη

Ο Λιου Σιαομπό φαίνεται ότι διαμόρφωσε την πίστη του στην ιδέα της «ανθρώπινης αξιοπρέπειας» που την επαναλαμβάνει συχνά στα κείμενά του, κατά τη διάρκεια των τριών χρόνων που πέρασε στο στρατόπεδο καταναγκαστικής εργασίας. Επίσης το περιβάλλον του στρατοπέδου ήταν εκείνο που ανέδειξε τον ποιητικό λόγο του.

Προσπλωμένος στον σκοπό του να κρατηθεί ακέραιος και αξιοπρεπής γράφει στίχους με αφορμή τις σκέψεις του πάνω στο έργο του Αγίου Αυγουστίνου, του Ιμάνουελ Καντ ή τη ζωή του Βαν Γκογκ. Μέσα από τη λιτή φόρμα των στίχων και την αφιέρωσή τους στη σύντροφο του Λιου Σια, ο νομπελίστας δεν γρά-

φει ερωτικά ποιήματα. Γράφει για να κρατήσει μικρή την απόσταση μεταξύ δύο ανθρώπων που μάλλον τους ενώνει η ιδέα παρά το γεγονός μιας κοινής ζωής:

*Αγαπημένη μου
Μην κλείνεις
Μην μένεις μόνη
Ζηλεύοντας την απόγνωση των νικημένων
Άφησε ορθάνοιχτη την πόρτα σου
Δες και σ' εμένα ήττα και πάρε με μέσα
Κάνε με
Έναν από τους άθλιους λόγους που σε κρατούν
όρθια
Κι άφησε αδιατάρακτο καπνό
Να υψωθεί ανάμεσα στους δυο μας*